

PODOBNOŚĆ (15) *sb f*

Wszystkie o jasne.

sg *N* podobność (6). ◇ *G* podobności (2). ◇ *D* podobności (2). ◇ *A* podobność (4). ◇ [*I* podobnością.] ◇ *L* podobności (1). ◇ [*pl A* podobności.]

Sł stp notuje, Cn s.v. proporcya, pomiemość, Linde XIX w.

Rzeczownik od „podobny”: *bycie podobnym, coś podobnego* (15) :

I. Od znac. ‘taki sam lub prawie taki sam’ (10) : [Similitudo/ podobnośc *Glosy I* nr 26/2.]

1. To, że ktoś, coś jest podobne(-y) do kogoś, czegoś, zgodność, wspólność jednakowość wszystkich lub tylko pewnych cech w dwu lub więcej osobach, przedmiotach itp. stwierdzona po dokonaniu porównania; *conformatio, conformitas BartBydg; similitudo Modrz; analogia, commensus proportionis, commodulatio, comparatio, competentia, compositio, congruentia, conveniens consensus, convenientia, eurythmia, portio, proportio, symmetria Cn* (10) : *BartBydg* 33b; Bo człowiek podobnego sobie przyiaciela szuka/ á od roznego y inákzszego niżli on wcieka. Tá podobność od dużze fię y rozumienia o rzeczách bozkich/ ná ktorých wżytko náleży poczyna. *SkarKazSej* 684b.

podobność czego (2): [Niektórzy/ piŕze *Diofc.* omylili fię podobnością liŕcia/ y mniemáli żeby to ziele było/ z któręgo czynią fok/ który zową *Glauciu^m*, ále nie *UrządowHerb* 237a.] *Cf podobność czego do czego; »na podobność«.*

podobność czego do czego (1): Właŕnych ŕłow, gładkiey mowy, y w żárćiech wdźięczności, Do mowy poŕpolitey wierŕzow podobności, Nie pátrząc piŕáliŕcie *CiekPotrŚredz*)?(4v.

podobność z czym (1): [Przetofz aby to oddaliono a floŕfono było/ a wŕakowych obiczaiach koŕcielnych/ [...] podobnoŕc a iednoŕtainoŕc zinemi koŕciolmi [...] zachowana była/ sprawiliŕmi a srządžili *UstKoŕciel* b2.] *Cf »podobność mieć«.*

podobność czyja (2): gdy fię Seth národził: dziękował Iádam P. Bogu mowiąc: dał mi Bog inne plemię miáŕto Ablá/ ktorego zábił Kaim/ to ieft który ná cnoty y podobność Ablowę wŕąpi. *SkarŻyw* 269. *Cf »przyrownać k swojej podobności«.*

W przeciwstawieniu: »podobność ... niepodobny« (1): Niemniey też y to ieft rzecz potrzebna/ áby o rzeczách podobnych/ podobne práwá ftánowiono: boby fię wtey podobności/ roŕtropnoŕc/ dobra rádá/ y przyŕtoynoŕc iáŕnie okázowála: á gdyby były ŕobie niepodobne/ pokazowálaŕby fię nierozmyŕŕnoŕc/ niedoŕtátek rády/ niepráwoŕc y krzywdá. *ModrzBaz* 99.

[*Przysłowie:* Ecce familia omnia omnes congruunt, unum cognoris omnes noris Gdzie podobnoŕc/ tam y zgodnoŕc. Káždy wilk ŕlárą ŕierŕc ma/ Káždy fię też z owcą podka. *TerentMatKęť* S5.]

Zwroty: »podobność mieć [*ku komu, z czym*]« = *być podobnym* [*szyk zmienny*] (2): bo yey [*Maryi*] to ŕluffálo ŕpodobnoŕczny ktorą myála ku criŕtuŕouy tak s ŕtrony duŕŕe yako s ŕtrony czyála *PatKaz* III 120v; A żeby iefzće tym więŕŕzą podobność miála tá iego Kákángelia/ z ŕwięŕtą náŕzą Ewángelią *ReszPrz* 44; [*UrządowHerb* 354a].

»przyrownać k swojej podobności« = *uczynić podobnym do siebie* (1): Sámeŕo [*człowieka*] też [*Bóg*] przyrownał/ k ŕwoiey podobności *HistHel* ktv.

[*Szereg:* »podobność a (i) jednoŕtajnoŕc«: żeby y we ŕwierŕchnych Coeremoniach a obyczaiach koŕcielnych [...] Chrzescianŕką podobnoŕc y iednoŕtainoŕc zachowali. *UstKoŕciel* b3v, b2.]

Wyrażenia przyimkowe: »ku podobności« (1):

~ Szereg: »ku podobności, ku obrazu« (1): Bo [Bóg] uczynił ku podobności/ ku obrazu twej bytności/ człowieka s fwey miłości. *SeklPieś* 31. ~

»na podobność [czego]« (1): trzecia [*postać miętki kamiennej*] iefth napodobność miętki polney *FalZioł* I 24a.

2. [To, co jest podobne do kogoś lub czegoś:

Połączenie: »albo ... ine podobności« = *albo tym podobne*: miał Plebanowie [...] znawiećsą pilnością/ na łpowiedzy/ albo przes ine podobności potaiemnie/ a iefly polepfszenia niebędzie/ też wobec/ iawnie w Kościele napominać *UstKościel* 124.

A. Przedstawienie, obraz, wyobrażenie; tu: wizerunek wykonany ręką ludzką: sculptile rzazaną zadnego similitudinem podobnośczi {łavcz bedzełz} *TomZbrudzBrul Ex* 20/4.]

II. Od znac. 'prawdopodobny, możliwy': *prawdopodobieństwo, możliwość, possibilitas* *BartBydg, Mącz; probabilitas* *Mącz* (5) : *BartBydg* 120; *Possibilitas, Podobność/ przemożność. Mącz* 430c, 323d.

Fraza: »jest podobność [iż]« (1): yfz wczeye panny maryey była flufna podobnośczi yfz wnyey nyebyła zbythnya tłufołcz any fuchołcz *PatKaz III* 118v.

Zwrot: »mieć podobność [skąd]« (1): a dla przeftępu adamouego myala nyektorą podobnośczi fład by była na fyą grzech pyeruorodny przyyącz myala *PatKaz I* 6.

Wyrażenie: »słuszna podobność« (1): *PatKaz III* 118v *cf* *Fraza*.

[Wyrażenie przyimkowe: »podług (a. wedle) podobności«:

~ *podług podobności czego*: W miałteczkach małych/ y w inych Paraphiach wielkich/ gdzie wiele wśy y ludzy przysłucha/ podług podobności miefca/ iefly nie kaźdey Niedziele/ tedy wźdy w święta Naroczyfte Niełpory miał być trzymane *UstKościel* 145v.

Szereg: »wedle przemożenia i podobności«: Według porządku tego s Catechismem/ y ine miała/ wedle przemożenia y podobności zachować fię miał *UstKościel* 110v. ~]

Synonimy: **I.1.A.** obraz, wizerunek.

Cf **NIEPODOBNOŚĆ, PODOBA, PODOBIENSTWO**